

CHETROSU: „În domeniul transparenței decizionale suntem de aceeași parte a baricadei”

Transparența decizională din partea autorităților publice locale este minimul pe care îl poate cere un cetățean de la aleșii săi. Alături de activismul civic, asigurarea respectării transparenței este unul din mecanismele prin care cetățeanul simplu își poate apăra drepturile sale, adesea încălcate brutal în Republica Moldova.

Într-un rating publicat la începutul anului 2018 de Moldova a ocupat locul 33 în clasamentul mondial privind nivelul transparenței bugetare dintre 115 țări din întreaga lume. Totalurile Indicelui Transparenței Bugetare (OBI) și ratingul țărilor sunt făcute de Internațional Budget Partnership, odată la doi ani, iar locul deloc onorabil ocupat de țara noastră demonstrează că mai avem multe de recuperat la acest capitol.

Cum poate fi realizată transparența decizională la nivel local? În primul rând prin respectarea legislației în vigoare. Avem 2 acte normative care sunt cruciale la acest capitol: Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, care stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional și Hotărârea de guvern nr. 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă

în procesul decizional, care stabilește procedurile practice, derivate din legea sus-menționată, de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor.

În al doilea rând, prin implicare civică. Cetățenii simpli, grupurile informale, syndicatele, asociațiile neguvernamentale – sunt factori care pot și trebuie să determine autoritățile publice locale să facă ceea ce, de fapt, sunt obligate să facă: să respecte legea, implicit să asigure nivelul necesar de transparență și consultare publică în luarea oricărei decizii de interes public.

În cadrul proiectului Centrului CONTACT “Sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative”, redacția noastră va monitoriza procesul de asigurare a transparenței decizionale, a participării civice și a consultărilor publice în 5 localități din centrul republicii: Chetrosu, Mereni, Gura Bîcului (raionul Anenii Noi), Costești (Ialoveni) și Dubăsari Vechi (Criuleni). De notat că proiectul este implementat în 10 localități, celelalte 5 fiind: Copceac (Găgăuzia), Leova, Ștefan Vodă, Drochia și Glodeni.

TRANSPARENȚĂ ȘI PARTICIPARE LA CHETROSU, ANENII NOI

Am decis să începem studiul nostru cu analiza situației în comuna Chetrosu. Studiul de transparență publicat de centrul CONTACT în octombrie 2018 a demonstrat că din localitățile implicate în proiectul de sporire a transparenței, în

comuna Chetrosu doar 24% din respondenți apreciază ca bună sau foarte bună comunicarea cu primăria și consiliul local, plasând această comunitate pe ultimul loc din cele 10 localități.

Chetrosu se situează pe locul 5 din 10 localități și la capitolul “informarea cetățenilor despre deciziile administrației publice locale” și pe penultimul loc - 9 - la capitolul “încrederea cetățenilor în deciziile APL”. Și la capito-

domeniu care ține de activitatea tehnică a primăriei, comuna Chetrosu se plasează pe onorabilul loc 3 din 10.

Cetățenii în schimb sunt destul de implicați în soluționarea problemelor comunității: în ceea ce privește participarea cu donații bănești, munci și informarea consătenilor, chetroșenii sunt lideri absoluți.

Nu vom analiza în detaliu studiul, care este disponibil pe site-ul centrului CONTACT, dar, ca și percepție finală și totalizatoare a datelor de mai sus, 44% din locuitorii comunei consideră că pot în mod real să influențeze procesul de luare a deciziilor. Și la acest capitol Chetrosu se situează pe locul 3 din 10 localități.

PUNCTE DE VEDERE: ADMINISTRAȚIA LOCALĂ VS SOCIETATEA CIVILĂ

În acest sens am discutat cu primarul localității, dl Leonid Zalevschi, care ne va oferi viziunea sa asupra problemei, dar și cu reprezentanții societății civile din sat, și anume cu dl Arcadie Baci, președinte al asociației neguvernamentale “Satus Primus Studiorum”

Potrivit primarului localității, în toate 3 domenii care ne interesează: comunicarea cu cetățenii și participarea lor la ședințele consiliului comunal, publicarea proiectelor de decizii și consultarea lor prealabilă cu cetățenii și domeniul achizițiilor publice/licitațiilor, administrația publică din Chetrosu respectă legislația în vigoare. La capitolul achiziții publice, acum câțiva ani a avut loc un singur incident, când unul din operatorii economici participanți ai unei proceduri, a contestat rezultatele pe motivul unei neînțelegeri legate de prețurile ofertelor. Într-adevăr, din octombrie 2018, odată cu modificarea legii privind achizițiile publice nr. 131 din 03.07.2015, toate achizițiile publice se desfășoară pe o platformă online transparentă. Astfel, atât anunțurile de intenție, cât și contractele sunt anunțate, perfectate, semnate și înregistrate online de o manieră transparentă, astfel încât orice dubiu să dispară. Mai puțin în cazul achizițiilor sub 10 mii de lei, pentru care nu sunt necesare contracte și, implicit, nici proceduri online.

departe o bună diseminare a informației.

Aceasta duce la lipsa de informare a cetățenilor despre proiectele de decizii ale consiliului. De aceeași părere e și activistul civic din Chetrosu Victor Postica, care a relatat despre un caz din viața sa, de acum 1 an, când administrația locală a încercat, în lipsa unor consultări, să îngusteze strada pe care e amplasată casa dânsului, pentru a permite extinderea unor spații comerciale. Implicându-se, mobilizând vecinii și mergând la ședință, dânsul ar fi reușit să convingă consilierii că acest lucru nu e necesar și conflictul a fost aplanat.

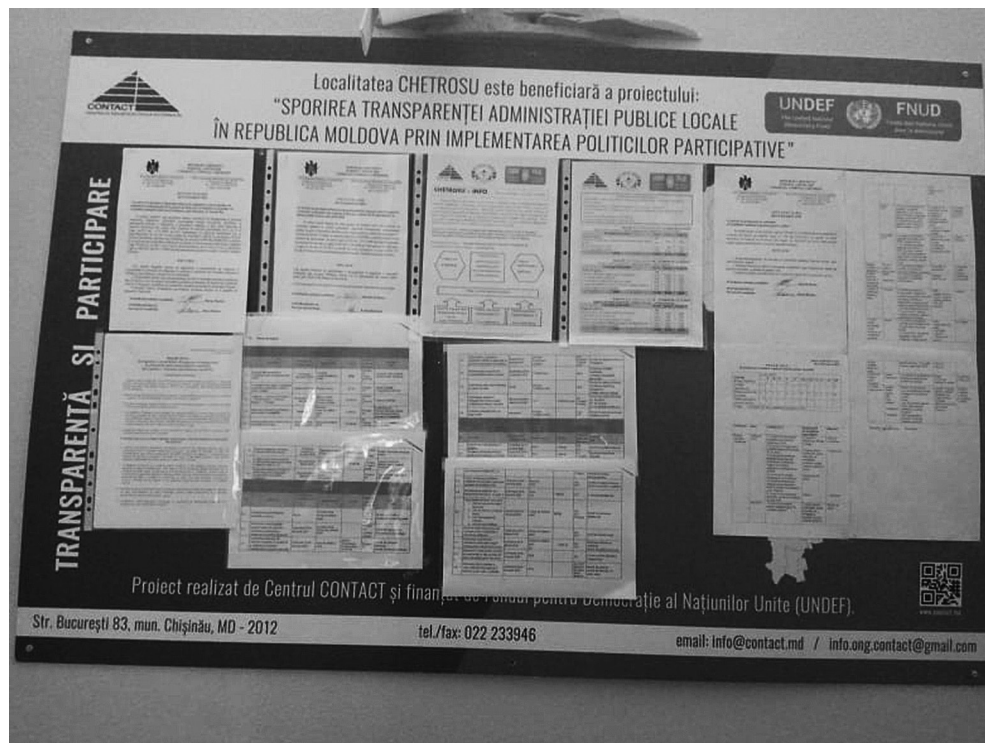
Odată cu elaborarea, în cadrul proiectului “Cetățeni informați – cetățeni implicați”, a site-ului comunachetrosu.md, proiectele de decizie vor fi publicate, potrivit primarului, dar și președintelui ONG “Satus Primus Studiorum” pe site, dar și pe cele 7 panouri care vor fi instalate în comuna formată din 3 sate (3 panouri sunt deja instalate). Comuna e întinsă, iar numărul mare de panouri informative care urmează a fi instalate este, potrivit dlui Baci, argumentat anume de acest specific al localității. Aceasta va permite realizarea unor consultări publice conforme legii 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Cazuri de contestare în instanță și anulare a deciziilor de consiliu din cauza neconsultării prealabile, potrivit primarului, nu au fost înregistrate, deși asemenea practică există deja în Republica Moldova.

Participarea cetățenilor la ședințele de consiliu nu este, potrivit primarului, îngrădită în vreun fel. Totuși, o recunoaște și primarul, și dl Baci, o anumită neînțelegere din partea consătenilor a ceea ce înseamnă consiliul comunal, decizie, urmărirea executării unei sau altei decizii, simpla cunoaștere a textului deciziei rămân a fi probleme la ordinea zilei. Dl Baci personal a menționat că el, ca și consilier, avea de multe ori grave probleme în a monitoriza calea parcursă de o decizie: de la discutarea în cadrul ședinței, la redactare și la executare.

E greu să convingi cetățenii să vină la ședințe așa, de dragul prezenței și

continuare în pagina 3

lul “întâlniri ale consilierilor cu cetățenii” Chetrosu s-a plasat pe ultimul loc din 10 comunități vizate de analiza centrului CONTACT.

O situație mai bună se atestă în ceea ce privește posibilitatea ca cetățenii să consulte documentele de bază în activitatea administrației locale: rapoarte anuale de activitate ale primăriei, rapoarte anuale de transparență, bugetul și planul strategic: în acest

din aceeași comună, asociație câștigătoare a unui mini-grant în cadrul proiectului Centrului CONTACT. Opiniile celor 2 părți, alături de propriile noastre analize în baza discuțiilor cu locuitorii din Chetrosu, vor fi în măsură să ofere cititorului un tablou clar și complet asupra faptului dacă și cum asigură administrația locală din Chetrosu transparența decizională și participarea civică.

Publicarea prealabilă a proiectelor de decizie avea loc, până la implementarea proiectului centrului CONTACT, pe panoul informativ al primăriei. Potrivit primarului, dar și în baza experienței noastre jurnalistice de comunicare cu APL Chetrosu, proiectele de decizie de interes general sunt publicate cu 15 zile înainte de ședința consiliului, deși, desigur, panoul informativ al primăriei nu asigură nici pe

urmare din pagina 2

CHETROSU: „În domeniul transparenței decizionale suntem de aceeași parte a baricadei”

transparenței, spune primarul. La ședințe asistă doar locuitorii care au interese, adesea de ordin personal și economic, nu există un activism civic de principiu la Chetrosu. Proiectul asociației a adus o schimbare radicală la nivelul percepției de către săteni a administrației publice: în premieră ședința din 29 martie a fost filmată și transmisă online și imediat au apărut reacțiile: mulți locuitori ai comunei au început să-și pună întrebări, să ceară concretizări asupra unei sau altei decizii și asta... fără a fi prezenți la ședință.

Transparența ne ajută, spune primarul comunei. Noi și cetățenii trebuie să fim de aceeași parte a baricadei, noi să îi informăm, iar ei să participe activ.

BUNE PRACTICI ȘI INSTRUIRE PENTRU CETĂȚENI

Potrivit primarului, dacă ar fi să comparăm starea de lucruri la capitolul „transparență” în Chetrosu cu ceea ce a văzut în câteva localități rurale din România (zona Moldovei), lucrurile nu stau chiar atât de rău. Gradul de interes al cetățenilor din Chetrosu față de problemele de interes public e mult mai mare, la fel și gradul de coeziune civică și de comunicare APL – cetățean.

Totuși, România rămâne o bună sursă de bune practici pentru cetățenii activi din Chetrosu. Potrivit președintelui asociației „Satus primus Studiorum”, edificatoare a fost experiența căpătată în cursul unei vizite în orașul Suceava, unde s-a convins de faptul că autoritățile locale de acolo, dar și ONG-urile de profil, nu s-au limitat la asigurarea unei transparențe „tehnice”, ci au mers mai departe, încercând să instruiască cetățenii, să îi informeze, să îi provoace să se implice în soluționarea problemelor comunității.

Proiectul „Sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative” a contribuit la o activizare a ceea ce numim societate civilă în Chetrosu.

În cadrul proiectului, potrivit președintelui asociației implementatoare, urmează a fi organizate 4 audieri publice privind formarea, gestionarea și executarea bugetului local pentru anul 2019, privind implementarea planului achizițiilor publice

pentru 2019, 2 dezbateri publice în probleme locale de interes deosebit, anume privind selectarea drumurilor locale publice care vor fi reparate din bugetul local și stabilirea taxelor locale pentru 2019, dar și traininguri, lecții, întruniri cu cetățenii pe subiectele scrierii de proiecte, drepturilor civice, etc.

RECOMANDĂRI

Din discuțiile avute cu părțile implicate în proiect, ne-am convins de faptul că în Chetrosu mai e mult de lucrat pentru a asigura acel grad de transparență decizională care mobiliza cetățenii să se implice și să ajungă, așa cum sugerează titlul articolului „de aceeași parte a baricadei cu administrația locală”.

Președintele asociației „Satus Primus Studiorum” a menționat că e nevoie de mai multă comunicare a autorităților locale cu cetățenii, e nevoie ca autoritățile să știe să-și recunoască neajunsurile și să conștientizeze că faptul că au fost alese pe un termen de 4 ani nu înseamnă că în acei 4 ani poți face ce vrei în localitate. Dat fiind specificul comunei Chetrosu, care e formată din 3 sate, în unul din care ponderea populației alolingve e semnificativă, e nevoie de un echilibru între cele 3 sate: la nivel de investiții în infrastructură și la nivel de comunicare și explicare a priorităților. Or aici autoritățile locale din Chetrosu au o misiune

responsabilă: de a împăca „concurența” stabilită istoricește dintre sate.

Și primarul, și reprezentantul societății civile, sunt de acord, însă, cu 2 lucruri care ne bucură:

1. transparența e un plus în activitatea primăriei, un ajutor și o garanție a faptului că oamenii vor înțelege corect ceea ce se dorește la nivel de administrație;

2. proiectul finanțat de Centrul CONTACT este benefic, pentru că a asigurat atât mecanisme tehnice de asigurare a transparenței decizionale (camere de filmat în sala de ședințe a consiliului, site-ul pentru publicarea proiectelor, deciziilor, licitațiilor și altor informații de interes public), dar și un cadru cetățenesc-educativ prin care locuitorii satului sunt informați, formați și motivați să se implice în rezolvarea problemelor comunității. ●

Octavian Zelinski

Acest articol a devenit posibil datorită susținerii financiare acordate de Fondul pentru Democrație al Națiunilor Unite (UNDEF), în cadrul proiectului „Sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative”, implementat de Centrul CONTACT.

Opiniile exprimate în articol emisiunii aparțin autorului și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorului.

Bibliotecarii devin jurnaliști civici

IREX Europa în parteneriat cu organizația INTERNEWS în Republica Moldova (programul Media-M) a organizat cursul de formare de formatori în Educația Mediatică pentru bibliotecari din diferite regiuni ale țării. Deoarece anul acesta au fost expediate mai multe formulare pentru concurs, au fost formate două grupuri de bibliotecare, în loc de unul, selectați în baza unui concurs. Primul grup de 16 persoane din bibliotecile publice teritoriale și universitare au participat la cursul de instruire în domeniul educației mediatică în perioada 18-20 martie 2019 la Chișinău. Împreună cu alți 16 bibliotecari am participat la prima etapă a grupului doi. Instruirile s-au desfășurat în perioada 3-5 aprilie 2019. În calitate de formator a fost Natalia Grîu, expert media.

Organizația non guvernamentală, non profit IREX Europa oferă programe inovative pentru a îmbunătăți calitatea educației, a consolida presa independentă, a stimula dezvoltarea unei societăți civile pluraliste, a sprijini democrația și contribuie la reducerea conflictelor. Scopul cursurilor de formare de formatori a fost ca bibliotecarii să-și îmbogățească cunoștințele despre mass-media, să-și dezvolte abilitățile de gândire critică, precum și de a scrie în presă, să învețe despre dezinformare, manipulare în mass-media, să devină traineri în domeniul Educației Mediatică. Deci, eu, Marina Negru, șefa bibliotecii publice teritoriale din Chirca, am beneficiat de instruire la prima etapă a grupului II de bibliotecari. În prima zi am învățat despre mass-media, componentele și funcțiile ei, factorii comunicării media și netichetă. A doua zi a fost dedicată noțiunii de știre: ce este o știre și caracteristicile ei, principiile și structura știrii, impactul știrilor false, fenomenul dezinformării și manipulării media etc. În a treia zi s-a vorbit despre rolul imaginii în transmiterea mesajului, manipularea prin

imagini și caricatură, articolul și tehnicile de realizare. Prin diferite jocuri interactive și tehnici de evaluare am asimilat destul de bine informația care ne-a fost transmisă de formatoarea Natalia Grîu. Astfel am descoperit jocurile „Mâna oarbă”, „6 de ce?”, „Hop”, „La manej”, „Samurai” și altele.

La sfârșitul cursului de formare Raisa Josan, bibliotecara de la Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” din Bălți, Filiala Nr. 2 a menționat: „Am

impresii pozitive și sunt satisfăcută de tot ce s-a petrecut aici. Am acumulat foarte multe cunoștințe noi, iar cele ce le cunoșteam până atunci, le-am aprofundat și pe viitor le voi implementa la bibliotecă cu un contingent variat de utilizatori.”

Urmează să organizăm mai multe instruirii, din care vom transmite cunoștințele acumulate membrilor comunității în teritoriile în care activăm. Rolul bibliotecarului este de a ghida și orienta utilizatorii în selectarea informației adevărate, în verificarea știrii din mai multe surse, în deosebirea imaginii autentice cu cea trucată etc. Fiecare bibliotecar cu competențe media poate fi atât receptor cât și emițător de informații. Dacă alege să fie un producător de informații, atunci devine un jurnalist civic care transmite o știre corectă, precisă și clară.

A doua etapă a cursului pentru grupul doi de bibliotecari va fi organizată la sfârșitul lunii mai. Mulțumesc mult doamnelor Natalia Grîu, Daniela Galai și Oxana Iuteș pentru buna organizare a evenimentului, IREX Moldova și organizației INTRE-NEWS în Moldova pentru că a făcut accesibilă această instruire pentru noi, bibliotecarii, în educația mediatică! ●

Marina Negru,
șefa bibliotecii publice teritoriale
Chirca

Primăria or. Anenii Noi anunță concurs pentru ocuparea funcției publice temporar vacante pe perioada concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de trei ani de – arhitect-șef, pe 0,5 unități

Scopul general al funcției: asigură realizarea politicii orașului privind amenajarea teritoriului și urbanismului, ridicarea nivelului urbanistic al localității, ameliorarea aspectului lor plastic arhitectural și estetic;

- efectuează controlul asupra elaborării, avizării planurilor urbanistice centrale ale localității și a altor documentații de urbanism;

- examinează și controlează documentația de proiect pentru toate tipurile de construcții;

- întocmește planurile de amenajare urbanistică a orașului.

Sarcinile de bază: studii superioare în domeniu

Persoanele interesate depun următoarele documente: formularul de participare; copia buletinului de identitate; copiile diplomelor de studii; copia carnetului de muncă; certificatul medil de la medicul de familie; cazierul judiciar.

Locul depunerii documentelor: primăria or. Anenii Noi, str. Suvorov, 6, bir.29

Telefon : 0 265 2 21 08

Persoana responsabilă de oferirea informațiilor suplimentare inclusiv bibliografia concursului și primire documentelor: Svetlana Basarab, secretar al consiliului orășenesc Anenii Noi. Termenul de depunere a documentelor pentru participare la concurs – 20 zile din momentul publicării.